

Stališča o digitalni etiki

Etične vrednote Evrope

Etične vrednote Evrope - predvsem mir, demokracija, odgovornost, solidarnost, spoštovanje, strpnost, družbeni pogum in človeško dostojanstvo - so bistvenega pomena za premagovanje trenutnih kriz, kakor tudi za prihodnost Evrope.

Člani konzorcija znotraj projekta ERASMUS +, ki ga financira Evropska unija, bi rad vsem politikom, ki kakorkoli delujejo ali sodelujejo pri oblikovanju evropskega okvira, predlagali, naj s primernimi okvirnimi pogoji podprejo krepitev in promocijo zgoraj omenjenih etičnih vrednot. Cilj vzgoje in vseh izobraževanj mora biti v tem, da se z vrednotami, medsebojnimi odnosi ter z načinom razmišljanja zmanjšuje sovraštvo in grožnje ter tako družbo in posameznika spodbujati k lastni sposobnosti razmišljanja, k razvoju posameznika, ki vpraša in se pozanima ter tako prispeva k boljšemu razumevanju in t.i. principle of enquiry –načelu preiskave.

V okviru medsebojnih pogovorov na evropskem nivoju smo zaznali, da so ključni izzivi v zvezi s spletom zagotovo naslednji:

- Lažne novice.
- Nacionalizem, antisemitizem, ksenofobija.
- Sovraštvo do marginaliziranih skupin in manjšin.
- Populistične stranke, ki se krepijo v številnih evropskih državah.
- Teorije zarote, ki doživljajo vzpon zaradi COVID pandemije in se širijo predvsem prek družbenih omrežij, v katerih vse bolj sodelujejo desničarski skrajneži in izkoriščajo nastalo situacijo.
- Spletni t.i. kibernetiski kriminal.
- Spletno nadlegovanje in ustrahovanje oz. cybermobbing.
- Varstvo podatkov.
- Potreba po boljši medijski izobrazbi posameznikov.

Pomembno je, da evropski državljani "uporabljajo lasten razum" (I. Kant), predvsem pa, da se mlade spodbuja in jim omogoča kritično razmišljanje, kar je zagotovo eden najpomembnejših ciljev za oblikovanje prihodnosti Evrope in za izvajanje Temeljnih vrednot Evropske unije. Zagotovo so izobraževanja o digitalni pismenosti in kritično razmišljanje o tem izrednega pomena. Pomembno je tudi, kaj digitalizacija in povezovanje v resnici pomenita tako družbeno, politično, gospodarsko in kulturno. Razumevanje tega je danes pomembnejše kot kadarkoli prej.

Evropskim politikom bi zato predlagali, da pri svojem delu upoštevate naslednje:

1. Zgoraj omenjene evropske etične vrednote je potrebno vključiti med prednostne naloge vseh programov EU v naslednjem obdobju financiranja (2021–2027).
2. Varstvo podatkov je temeljna pravica. Pri tem je potrebno urediti pomemben vidik in se vprašati: »Komu pripadajo moji podatki?« Posledično predlagamo, da se sprejme uredba, da bodo osebni podatki pripadali zadevani osebi v civilnopravnem smislu.
3. Potrebno je izboljšati in razširiti okvirne pogoje za spodbujanje etičnih veščin in vrednot v digitalnem svetu.

4. Potrebno je ustvariti predpogoje, da bodo mladi lahko razvijali svoje etične in družbene veščine in s tem postali usposobljeni za svoja etična dejanja ne le v resničnem, ampak tudi v digitalnem svetu. Tudi spletno vedenje vpliva tudi na življenje posameznika!
5. Kot cilj izobraževalne politike je treba etiko uvesti kot obvezen predmet za vse učence. Cilj pouka etike je otrokom in mladim omogočiti neodvisno, torej njihovo lastno razmišljanje, kakor seveda tudi kritično razmišljanje. Pri vsem tem pa mladim zagotoviti orientacijske pripomočke in jih usmeriti k utemeljeni razpravi o osnovnih življenjskih vprašanjih.
6. Za izvajanje pouka etike je potrebno, da so učitelji ustrezno univerzitetno izobraženi in filozofsko usposobljeni. Filozofijo lahko uporabimo kot osnovno vedo pri pouku etike. Filozofija je edina akademska disciplina, ki se ukvarja z etiko in moralo ne glede na verske zahteve. Druge vede, kot so psihologija, sociologija, religijske študije, izobraževanje in usposabljanje, pa tudi zgodovina, pravo, biologija, ekonomija ali politologija, so lahko dodatne reference, ki se jih pri pouku lahko uporabi.
7. Krepitev osnovnih načel medijske pismenosti kot so npr. medijska pismenost na področju medijske vzgoje in izobraževanja.
8. S svojimi dejanji bodite zgled, ki prikazuje pravilno etično ravnanje in deluje kot vzor. Zahtevamo politiko, ki sledi krepkim etičnim načelom.
9. Vrednote so osnova za naše sožitje v družbi. Zlasti na internetu potrebujemo stabilen nabor vrednot, ki bodo osnovna smernica za orientacijo, saj še nimamo nekega splošno sprejetega družbenega kodeksa za ravnanje na spletu. Odgovornost je v politiki, da spodbujanja razvoj takšne digitalne etike in podporo lokalnim projektom za izobraževanje digitalne pismenosti, ki bo vzgojila odgovorne državljane, ki delujejo v skladu z evropskimi vrednotami.
10. Krepitev družbenega/državlanskega poguma tako na spletu in kot v vsakdanjem življenju, saj gre za konkretna etična dejanja. .